جایزه ملی سیاست‌گذاری

گزارش فراخوان سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

پاییز ۱۴۰۵

بسم الله الرحمن الرحیم

معرفی
جایزه ملی سیاستگذاری

ضرورت و اهداف

پژوهش‌ها و اقدامات اندیشکده‌ها، یکی از مسیرهای ارتقای کیفیت سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان در هر کشور محسوب می‌شوند. این فعالیت‌ها درصورتی‌که با روشی صحیح انجام و با جدیت پیگیری شوند، بازدهی‌هایبسیار بالایی را بروز و ظرفیت های بسیاری را آزاد کرده‌اند. اما نگاهی به وضعیت اندیشکده‌های کشور و کیفیت پژوهش‌ها و اقدامات آن‌ها نشان می‌دهد که دامنه فعالیت‌ها و اثرگذاری اندیشکده ها در ایران به‌صورت جدی نیازمند توسعه کیفی و کمّی است. به‌نظر می‌رسد یکی از علت‌های کم‌اثربودن برخی اندیشکده‌ها، نبود الگوهای بومی مناسب برای پژوهش و فعالیت اندیشکده‌ای و ناشناخته‌بودن مدل‌های اثرگذاری است.

در این راستا «جایزه ملی سیاست‌گذاری» تلاش می‌کند، ضمن شناسایی و تقدیر از الگوهای موفقی که توانسته‌اند به تاثیرات مثبت در فضای سیاست‌گذاری و تصمیم گیری کشور دست یابند، آن‌ها را به‌عنوان الگو به زیست‌بوم اندیشه‌ورزی کشور معرفی نماید. لازم به ذکر است ضمن فرآیند سه‌مرحله‌ای غربال و ارزیابی پروژه های اندیشکده‌ای، دانش ضمنی وسیعی حول مقولات «ارزیابی»، «سنجش اثر» و «رتبه‌بندی» نیز در زیست‌بوم تقویت می‌شود.

طرح کلی جایزه

تمامی اندیشکده‌ها، موسسات سیاست‌پژوهی و مراکز مشاوره سیاستی کشور می‌توانند با ارسال مستندات پژوهش‌هایی که از سال ۱۴۰۲ با هدف حل مسائل عمومی کشور اجرا کرده‌اند، به دبیرخانه جایزه وارد فرآیند رویداد شوند. این پژوهش‌ها طی چهار مرحله به داوری گذاشته می‌شوند:

۱

در مرحله اول، اعضای دبیرخانه جایزه ملی سیاست‌گذاری با بررسی مستندات پروژه‌های دریافتی، صلاحیت آن‌ها برای حضور در رقابت را بررسی می‌کنند. آثار دارای صلاحیت، برای داوری در اختیار شورای علمی جامعه اندیشکده‌ها قرار می‌گیرند. هر پروژه به دو داور تخصیص داده می‌شود و درصورتی‌که پس از اعلام نتایج، از سوی شرکت‌کنندگان اعتراضی ثبت شود، پروژه به داور سوم ارجاع خواهد شد.

۲

در مرحله دوم، شورای علمی جامعه اندیشکده‌ها پژوهش‌های ارسالی را براساس مستندات موجود ارزیابی می‌کند. پژوهش‌هایی که در هرمحور سیاستی، امتیاز ارزیابی بالاتری را کسب کرده‌اند، جهت ارائه حضوری در مرحله بعد انتخاب می‌شوند.

۳

در مرحله سوم، پژوهش‌های منتخب پس از چینش در پنل‌های موضوعی جداگانه، در حضور کمیته علمی پنل‌ها ارائه و از نظر کیفیت پژوهشی و غنای علمی داوری می‌شوند.

۴

در مرحله چهارم، برترین پژوهش‌های هر پنل در حضور هیئت داوران جایزه ارائه می‌شوند و از نظر نحوه پیاده‌سازی و اجرا و میزان اثرگذاری در حل مسئله، بررسی و ارزیابی می‌شوند. در انتهای این مرحله، برترین پژوهش‌ها و اقدامات اندیشکده‌ها مشخص و در گردهمایی اختتامیه رویداد تقدیر مادی و معنوی می‌شوند.

سابقه رویداد

جایزه ملی اندیشه‌ورزی و سیاست‌سازی

جهت دسترسی به گزارش کامل رویداد اسکن کنید

نخستین دوره جایزه ملی سیاست‌گذاری به‌صورت پایلوت و باعنوان «جایزه ملی اندیشه‌ورزی و سیاست سازی» در سال ۱۳۹۸ برگزار شد. در این جایزه ۵۰ پروژه از ۱۶ اندیشکده کشور به رقابت پرداختند. پس از دو مرحله ارزیابی توسط هیئت علمی و داوران نهایی جایزه، پنج پروژه برتر معرفی شد و از آن‌ها تقدیر به عمل آمد:

۱ طراحی الگو و پیگیری اصلاح قانون صدور چک / اندیشکده محنا

۲ بررسی ابعاد و آثار مالیات بر عایدی سرمایه در بخش مسکن / اندیشکده اقتصاد مقاومتی

۳ مشاوره در راهبری پروژه‌های شفافیت در شورای اسلامی و شهرداری تهران / اندیشکده شفافیت برای ایران

۴ طرح جامع مهارت‌آموزی کارکنان وظیفه نیروهای مسلح / پژوهشکده مطالعات فناوری

۵ بررسی و نگاشت مسائل کلان قوه قضائیه / اندیشکده محنا

سابقه رویداد

نخستین جایزه ملی سیاست‌گذاری

جهت دسترسی به گزارش کامل رویداد اسکن کنید

دومین دوره جایزه ملی سیاستگذاری به‌صورت رسمی و باعنوان «نخستین جایزه ملی سیاست‌گذاری» در سال ۱۳۹۹ با همکاری ۵۲ اندیشکده کشور برگزار و طی آن ۲۵۳ پروژه دریافت شد. از این تعداد، ۲۰۷ پروژه حائز شرایط اولیه برای حضور در جایزه بودند. در مرحله نخست ارزیابی تعداد ۶۱ پروژه جهت ارائه حضوری در پنل‌های موضوعی انتخاب شدند. درنهایت ۱۶ پروژه که برترین‌های هر پنل بودند، در حضور هیئت داوران نهایی جایزه ارائه شدند. پس از سه مرحله ارزیابی، یک پروژه به‌عنوان «پروژه سال» و پنج پروژه به‌عنوان پروژه‌های برتر نخستین جایزه ملی سیاست‌گذاری معرفی و تقدیر شدند:

۲۵۳
پروژه دریافتی

۵۲
مشارکت کننده

۵
پروژه شایسته تقدیر

۱
پروژه برتر

سابقه رویداد

نخستین جایزه ملی سیاست‌گذاری

پروژه سال

اعطای شناسنامه به فرزندان مادر ایرانی / انجمن دیاران

پروژه های شایسته تقدیر

آینده‌پژوهی بافت پیرامون حرم مطهر رضوی / پژوهشکده نوین‌شهر معنوی ثامن

مدل ساماندهی جمع‌آوری گازهای همراه نفت / موسسه مطالعات انرژی سبحان

روایت یک تغییر در سیاست‌های مهاجرتی / اندیشکده دیاران

بررسی صنعت تولید ماشین‌آلات صنعتی در کشور / پژوهشکده مطالعات فناوری

معرفی سامانه قانون بان / اندیشکده شفافیت برای ایران

سابقه رویداد

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

جهت دسترسی به گزارش کامل رویداد اسکن کنید

۵۰۸

پروژه دریافتی

۱۰۷

مشارکت کننده

«دومین جایزه ملی سیاستگذاری» در سال ۱۴۰۲ کلید خورد و طی آن ۵۰۸ پروژه از ۱۰۷ اندیشکده به دبیرخانه جایزه ملی سیاستگذاری ارسال شد که ۴۵۵ پروژه حائز شرایط اولیه برای حضور در جایزه بودند. این پروژه‌ها در ۴ محور بینشی و اندیشه‌ای با ۶۱ اثر، استراتژیک و راهبردی با ۲۴۲ اثر، عملیاتی و اجرایی با ۱۴۰ اثر و تولید و توسعه محصول با ۱۲ اثر دسته‌بندی شدند. همچنین در این دوره، بخشی ویژه اندیشکده‌های نوپا نیز طراحی شد که ۲۶ اندیشکده شرایط اولیه حضور در این بخش را دارا بودند. در نهایت ۴۰ پروژه به تفکیک محورها، بینشی و اندیشه‌ای با ۴ پروژه، استراتژیک و راهبردی با ۱۹ پروژه، عملیاتی و اجرایی با ۱۳ پروژه و تولید و توسعه محصول با ۴ پروژه و ۵ اندیشکده نیز در بخش ویژه اندیشکده نوپا، به مرحله نهایی راه پیدا کردند. پس از ارائه در حضور هیئت داوران، در مجموع چهار محور، ۵ پروژه برتر و ۷ پروژه شایسته تقدیر و در بخش اندیشکده های نوپا، ۱ اندیشکده برتر و ۳ اندیشکده شایسته تقدیر معرفی و تقدیر شدند:

۷

پروژه شایسته تقدیر

۵

پروژه برتر

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

محور بینشی و اندیشه‌ای

پروژه شایسته تقدیر

عدالت، زن، جنسیت: بررسی‌های مفهومی و نظری عدالت در راستای نظریه پردازی اسلامی
/پژوهشکده زن و خانواده

محور تولید و توسعه محصول

پروژه های شایسته تقدیر

سامانه خدمات خودکار بر ایداد / شرکت خلاق پیشگامان نوین افزار ثریا

ارتقا کارآمدی سیاست‌گذاری اقتصادی از طریق پروژه سامانه شفافیت فروشگاهی / اندیشکده کار و اشتغال میزان

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

محور استراتژیک و راهبردی

پروژه های برتر

آینده نگاری الزام به حجاب در افق ۱۴۱۱ / گروه بررسی های راهبردی میراث

طراحی چارچوب ملی صلاحیت ها / پژوهشکده مطالعات فناوری

پروژه های شایسته تقدیر

شناسایی موقعیت های تعارض منافع در حوزه مالیات و ارائه راهکار / اندیشکده شفافیت برای ایران

برنامه عملیاتی تحول صنعت خودرو / اندیشکده سیاستگذاری امیرکبیر

تحلیل راهبردی اصلاحات یارانه انرژی در ایران / اندیشکده رصد

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

محور عملیاتی و اجرایی

پروژه های برتر

طرح نگهداری، ارتقاء و تثبیت مرغ لاین آرین / اندیشکده اقتصاد مقاومتی

طراحی تلنگرهای متن پایه توسط اصول علوم رفتاری با هدف افزایش واکسیناسیون کووید-۱۹ / مرکز بینش‌های رفتاری ایران

ارتقا و هوشمندسازی فرایند دریافت و پرداخت الکترونیکی در قوه قضائیه / اندیشکده بزرگمهر

پروژه شایسته تقدیر

بررسی فرصت‌ها و چالش‌ها و راهکارهای بخش ترانزیت / اندیشکده حمل و نقل ایران

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

بخش ویژه اندیشکده‌های نوپا

برترین اندیشکده نوپا

مرکز بینش‌های رفتاری ایران

اندیشکده‌های نوپای شایسته تقدیر

گروه بررسی‌های راهبردی میراث

مرکز مطالعات توسعه و رقابت

اندیشکده کیمیا

سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

دبیرخانه جایزه ملی سیاست‌گذاری، مشابه دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری، فراخوان رویداد را با تمرکز بر سطوح فعالیت اندیشکده‌ها، منتشر کرد. این سطوح که تداعی‌کننده سیر منطقی فعالیت سیاست‌پژوهی و تصمیم‌سازی است، عبارت‌انداز:

- بینشی و اندیشه‌ای
- استراتژیک و راهبردی
- عملیاتی و اجرایی
- تولید و توسعه محصول

شایان ذکر است که در سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری دو بخش ویژه نیز طراحی شده است:

- جایزه منجم‌الملک
  بخش ویژه «دانشگاهی»
- جایزه مصباح
  بخش ویژه «اندیشکده‌های نوپا»

سطوح فعالیت اندیشکده‌ها

اندیشکده‌ها براساس رسالت و ماموریتی که برای خود تعریف کرده‌اند (یا برایشان تعریف شده است)، طیفی از خروجی‌های فلسفی، پژوهشی، سیاستی یا ترکیبی از این سه گونه را تولید می‌کنند. نحوه مواجهه اندیشکده‌ها با موضوعات و مسائلی که روی آن‌ها دست می‌گذارند (یا به‌عنوان دستورکار به آن‌ها ارجاع می‌شود) سطوح متعددی دارد؛ که به‌طورکلی می‌توان این سطوح را در چهار دسته، تقسیم‌بندی کرد:«بینشی و اندیشه‌ای»، «استراتژیک و راهبردی»، «عملیاتی و اجرایی» و «تولید و توسعه‌محصول».

در ادامه هر یک از انواع این دسته‌بندی به اختصار تشریح شده است. ذکر این نکته لازم است که سطح خروجی اندیشکده‌ها، یک طیف است و هیچ‌گونه برتری یا اولویت ارزشی در این دسته‌بندی مد نظر نیست. بنابراین خروجی سطح چهارم به معنی پایین‌ترین سطح خروجی نیست. واژه‌های اولین و آخرین، نوعی از ترتیب و انتظام نوشتاری را بازنمایی می‌کنند.

بینشی و اندیشه‌ای

اندیشکده‌هایی که غالبا بر مسائل بینشی و مبنایی متمرکز هستند و به‌ندرت وارد عملیات اجرایی متناسب با مسائل روز می‌شوند، خروجی‌هایی در سطح «بینشی و اندیشه‌ای» تولید می‌کنند. به‌طورمثال مجموعه‌ها و مراکزی که بر مباحثی همچون علوم انسانی اسلامی، الگوهای تمدن اسلامی، مباحث تمدنی و مباحث اعتقادی معطوف هستند، در این دسته قرار می‌گیرند. خروجی این اندیشکده‌ها، شامل بهره وری و بازدهی بلندمدت است و افرادی که در این حوزه وارد می‌شوند غالبا افراد ممحضی هستند که پس از سال‌ها فعالیت از اشراف و تسلط بر آن حوزه برخوردار می‌شوند و سپس به کارهای اندیشه‌ای و بینشی می‌پردازند. خروجی‌های این اندیشکده‌ها به‌صورت سیاست‌های رایج در اسناد منعکس نمی‌شود، بلکه مسائل اعتقادی و اندیشه‌ای را تولید می‌کند که مبنای سیاست‌ها و جهت‌های کلان را تعیین و ساختارهای بنیادین را طراحی می‌کند.

سطوح فعالیت اندیشکده‌ها

راهبردی و استراتژیک

اندیشکده‌های فعال در سطح راهبردی و استراتژیک، مجموعه‌هایی هستند که در اسناد کلان، مثل سند تحول آموزش‌وپرورش، سند چشم‌انداز، سیاست‌های کلان اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فعالیت می‌کنند. با توجه به اینکه در اغلب حوزه‌ها، مسائل راهبردی همچون مسائل مهندسی و ریاضی پاسخ واضح و ثابتی ندارند؛ نکته کلیدی در این جنس اندیشکده‌ها، پژوهشکده‌ها و هسته‌های اندیشه‌ورز، ترکیب سیاست‌پژوه، تصمیم‌ساز و نهادهای مجری، اثرگذاری بیشتری دارد. به‌عبارت‌دیگر این نوع اندیشکده‌ها بدون مخاطبی که به خروجی و تولیدی‌های آن‌ها توجه و سیاست هایشان را اجرا کند، به‌معنای واقعی موثر نیستند. هرچند ممکن است در ایجاد یک گفتمان، پرورش افراد و تولید راه‌حل موفق باشند، اما بازیگر اثرگذاری در صحنه سیاست‌ها و تصمیمات نخواهند بود.

سطوح فعالیت اندیشکده‌ها

عملیاتی و اجرایی

اندیشکده‌های سطح سوم، مجموعه‌هایی هستند که دغدغه طراحی و ارائه راهکارهای عملیاتی و اجرایی دارند. در خروجی‌های این اندیشکده‌ها تنوع بالایی مشاهده می‌شود. تولید اسناد بخشی، نقد عملکرد، پی‌ریزی و طراحی برنامه‌های سالانه دستگاه‌ها، حل مسائل سازمانی، منطقه‌ای و تخصصی در حوزه فعالیت آن ها قرار می‌گیرد. همچنین با بُرش زمانی، جغرافیایی یا سازمانی، مسائل راهبردی را استخراج می‌کنند، روی بودجه سالانه کار می‌کنند، به‌صورت موقت مثلا یکی دوماهه اما عمیق و دقیق روی یک موضوع متمرکز می‌شوند، به‌صورت متمرکز روی یک موضوع مربوط به یک جغرافیای خاص فعالیت می‌کنند مثل مسئله محیط زیست خوزستان یا به مسائل وزارت نیرو در حوزه آب می‌پردازند. غالبا خروجی‌های این نوع اندیشکده‌ها به اجرا نزدیک‌تر و قابل ارزیابی دقیق و ملموس است.

سطوح فعالیت اندیشکده‌ها

تولید و توسعه محصول

آخرین سطح از منظر خروجی، مجموعه‌هایی هستند که محصولات و خدمات نهایی تولید می‌کنند؛ یعنی کار اندیشه‌ورزانه‌ای را که تولید می‌شود، در قالب اسناد سیاستی، چه در لایه راهبردی و چه در لایه عملیاتی ارائه نمی‌کنند؛ بلکه آن را به یک محصول و خدمت تبدیل می‌کنند. این محصول یا خدمت نهایی ممکن است خدماتی به جامعه نخبگانی یا به دستگاه‌ها و نهادهای حکومتی باشد. به‌طورمثال سیستم‌های ارزیابی و اعتبارسنجی و امثال آن‌ها ارائه یا یک‌سری محصولات رسانه‌ای تولید کنند.

جایزه مصباح

با توجه به گسترش و رشد زیست بوم اندیشکده‌ای کشور در دهه اخیر و توجه دغدغه‌مندان و نخبگان به حل مسائل حکمرانی در قالب فعالیت اندیشکده‌ای، دبیرخانه جایزه ملی سیاستگذاری بخش ویژه‌ای را با عنوان «اندیشکده نوپا» در این رویداد ملی در نظر گرفته است. نام‌گذاری این بخش به عنوان «جایزه مصباح»، تجلیل از نقش مستقیم و بنیادین شهید مصباح‌الهدی باقری کنی در شکل‌گیری و توانمندسازی جریان‌های اندیشه‌ورز جوان در ایران است. ایشان به‌عنوان استاد مدیریت دانشگاه امام صادق (ع) و پایه‌گذار الگوی مراکز رشد در علوم انسانی، سال‌ها مربی و حامی اصلی هسته‌های دانشجویی بود که بعدها به اندیشکده های اثرگذار کشور تبدیل شدند. شهید باقری کنی با تکیه بر تخصص خود در رفتار سازمانی، به جای تمرکز صرف بر مقاله‌نویسی، بر کادرسازی، تشکل‌بخشی و آموزش مهارت حل مسئله به نسل نو تأکید کرد و هم‌زمان به‌واسطه جایگاه معتبر خود در نهادهای عالی سیاست‌گذاری، صدای این پژوهشگران جوان را به میز تصمیم گیران ارشد رساند. از این رو، این جایزه با وام‌گیری از نام او، دقیقاً همان مأموریت را دنبال می‌کند: اعطای اعتبار، دیده‌شدن و حمایت راهبردی از مراکزی که در سال های نخست تأسیس خود به دنبال تثبیت سازمانی و اثرگذاری واقعی بر حکمرانی هستند

جایزه نجم‌الملک

رشته‌های خط‌مشی‌گذاری (سیاستگذاری) عمومی و حکمرانی در خاستگاه آکادمیک خود، اساساً دانشی کاربردی، تجویزی و ناظر به حل مسائل واقعی جامعه‌اند؛ اما بزرگ‌ترین آسیب آن‌ها در محیط‌های دانشگاهی، فروافتادن در تله پژوهش های انتزاعی و مقاله‌محورِ دور از میدان عمل است. زیست‌بوم اندیشه‌ورزی دقیقاً همان حلقه واسط حیاتی است که نظریه‌های سیاستی را به مدار تصمیم‌گیری حاکمیت متصل و دانش آکادمیک را به پیشنهادهای عملیاتی تبدیل می‌کند. راه اندازی «بخش ویژه دانشگاهی» در جایزه ملی سیاست‌گذاری، پاسخی ساختاری به همین نیاز بنیادین است؛ ابتکاری برای شناسایی، تشویق و اتصال پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و پروژه‌های دانشجوییِ مسئله‌محور به عرصه عینی خط‌مشی‌گذاری کشور تا دیوار میان دانشگاه و حکمرانی فرو بریزد. نام‌گذاری این جایزه دانشگاهی به نام «جایزه نجم‌الملک»، بازتابی نمادین از همین رسالت کاربردی‌سازی دانش است. میرزا عبدالغفارخان اصفهانی (نجم‌الملک)، دانشمند، ریاضیدان و منجم برجسته عصر قاجار و از استادان پیشگام دارالفنون، نمونه‌ای کم‌نظیر از پیوند علم با نیازهای انضمامی حکمرانی بود؛ او دانش مجرد ریاضی، مهندسی و نقشه‌برداری را پشت درهای دارالفنون حبس نکرد، بلکه آن را در خدمت مسائل راهبردی جامعه قرار داد. از همین رو، «جایزه نجم‌الملک» تجلیل از دانشجویان و اساتیدی است که دانش حکمرانی را از حصار گزاره‌های محض نظری خارج کرده و با رویکردی شجاعانه، داده محور و ناظر به میدان، مستقیماً به گره‌گشایی از مسائل واقعی خط‌مشی‌گذاری در ایران می‌پردازند.

ارکان اجرایی

درکنار اندیشکده‌های مشارکت‌کننده در جایزه، وظیفه برنامه‌ریزی، اجرای فرآیندها، ارزیابی و داوری پروژه‌ها به عهده ارکان زیر است:

دبیرخانه جایزه

دبیرخانه دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری مستقر در خانه اندیشه‌ورزان این رویداد را راهبری می‌کرد. دبیر رویداد به‌عنوان نماینده خانه اندیشه‌ورزان در تمام فرآیندهای جایزه و راهبر اصلی رویداد حاضر است. جناب آقای مهندس نوید نظری، به عنوان رئیس دبیرخانه و مدیرعامل خانه اندیشه‌ورزان، آقای دکتر علی هادوی، به عنوان دبیر سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری و آقای مهندس سیدمحمد رادسرشت همدانی، اعضای دبیرخانه سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری هستند.

ارکان اجرایی

شورای راهبری

این شورا ترکیبی از مهندس نوید نظری؛ رئیس دبیرخانه جایزه ملی سیاستگذاری، دکتر محسن اسماعیلی؛ معاون راهبردی و امور مجلس رئیس جمهور، دکتر بابک نگاهداری؛ رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و دکتر محمدرضا مجیدی؛ رئیس پژوهشکده تحقیقات راهبردی است و با هدف راهبری کلان، سیاستگذاری و هدایت ارزیابی‌های این دوره تشکیل شده است.

مهندس نوید نظری

دکتر بابک نگاهداری

دکتر محسن اسماعیلی

دکتر محمدرضا مجیدی

دبیران محتوایی

در این دوره از جایزه تلاش شده است که از تجربه مشاوران و فعالان در هرسطح بهره‌گیری شود تا ایشان دبیرخانه را در تدقیق مشخصات فعالیت اندیشکده‌ای در هر سطح راهنمایی و راهبری کنند. ازاین‌رو در سطح بینشی و اندیشه‌ای دکتر کمیل قیدرلو، در سطح استراتژیک و راهبردی دکتر حسین شیرازی، در سطح عملیاتی و اجرایی دکتر علیرضا شاه‌میرزایی و در سطح تولید و توسعه محصول دکتر بهروز کاملی به‌عنوان «دبیر محتوایی» این رویداد ملی را همراهی می‌کنند. همچنین دکتر روح‌اله هنرور دبیری جایزه مصباح را به عهده دارد.

دکتر روح‌اله هنرور

دکتر حسین شیرازی

دکتر علیرضا شاه‌میرزایی

دکتر بهروز کاملی

دکتر کمیل قیدرلو

حامیان و همراهان

معاونت راهبردی ریاست جمهوری

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام

دانشگاه علامه طباطبایی

دانشگاه تهران

دانشگاه شهید باهنر کرمان

آمار پروژه‌ها در فراخوان
سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

طرح کلی

فراخوان سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری در تاریخ ۱۷ شهریور ۱۴۰۵ منتشر شد. دریافت آثار اندیشکده‌ها و مؤسسات سیاست‌پژوهی سراسر کشور، پس از یک‌بار تمدید مهلت آثار، تا تاریخ ۲۵ مهر ۱۴۰۵ ادامه یافت. در پایان فراخوان، ۱۰۷۱ اثر در اختیار دبیرخانه جایزه ملی سیاست‌گذاری قرار گرفت. این آثار در ابتدا از نظر شاخص‌هایی نظیر انطباق سال انجام با محدوده فراخوان، احراز هویت نهادی ارسال کننده و انطباق اثر با شاخص‌های مرسوم پروژه‌های اندیشکده‌ای مورد بررسی قرار گرفتند. در نهایت صلاحیت ۷۷۶ پروژه برای شرکت در فرایند ارزیابی سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری احراز شد.

اطلاعات پروژه‌های دریافتی

۱۰۷۱

پروژه‌های
دریافت شده

۲۳۸

مشارکت‌کنندگان

۷۷۶

پروژه‌های
تایید شده

۱۹۱

مشارکت‌کنندگان

روند مشارکت اندیشکده‌ها

رشد ۱۱۱ درصدی حجم آثار و ۱۲۲ درصدی جامعه مشارکت‌کنندگان نسبت به دور قبل، نشان‌دهنده نفوذ روزافزون جایزه ملی سیاست‌گذاری در زیست‌بوم مشاوره سیاستی کشور است.

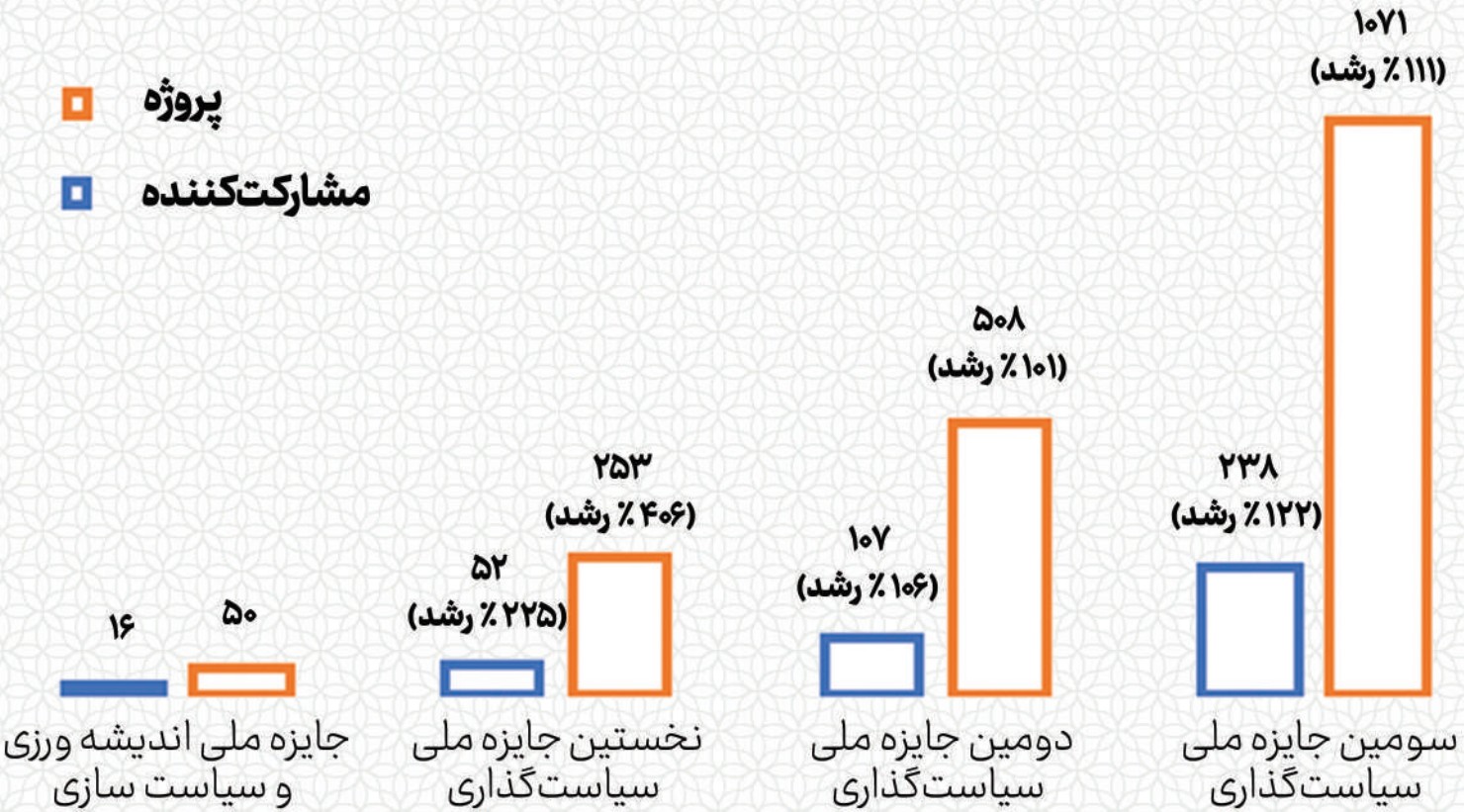

مقایسه تعداد آثار

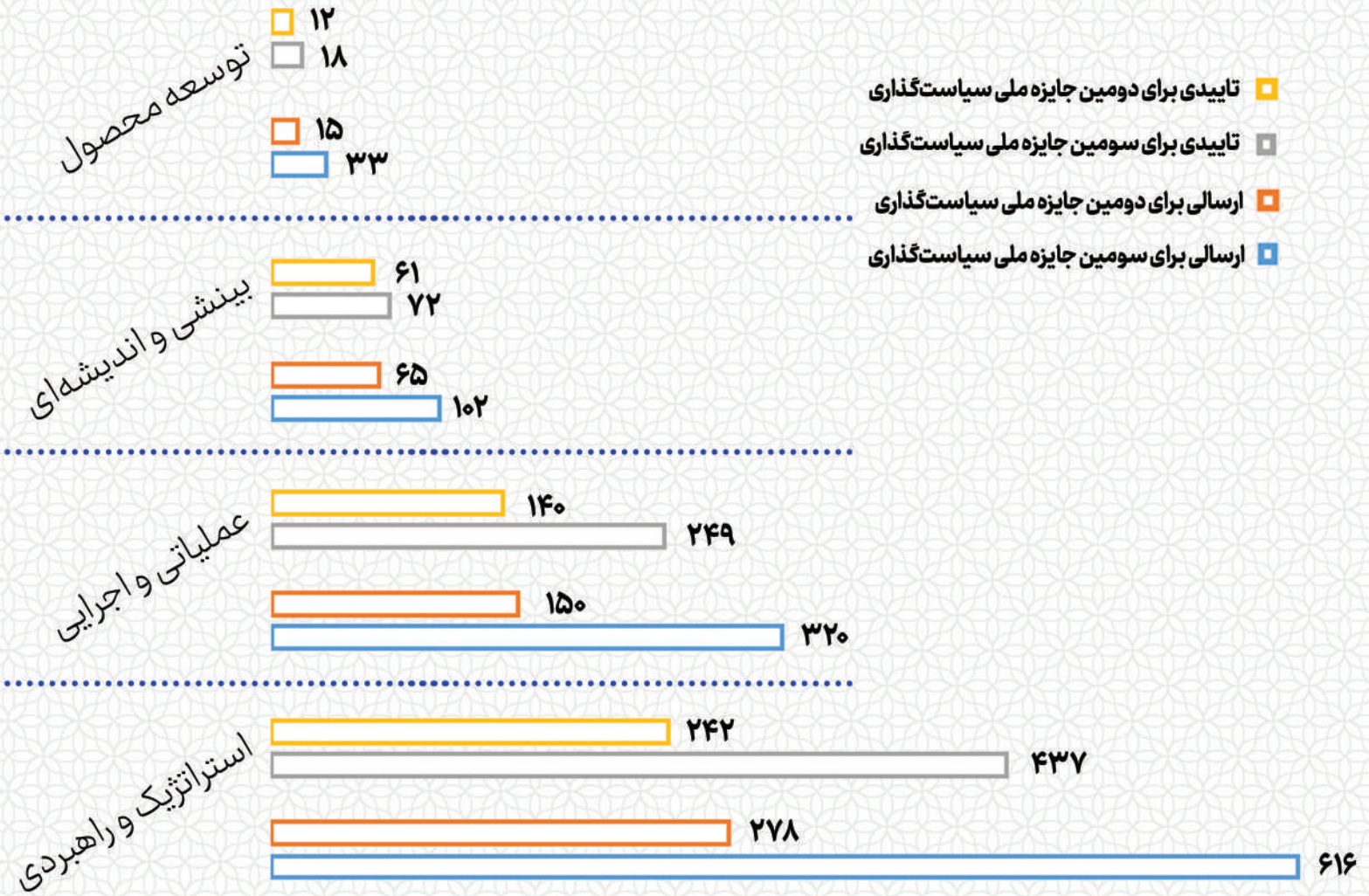

مقایسه تعداد آثار

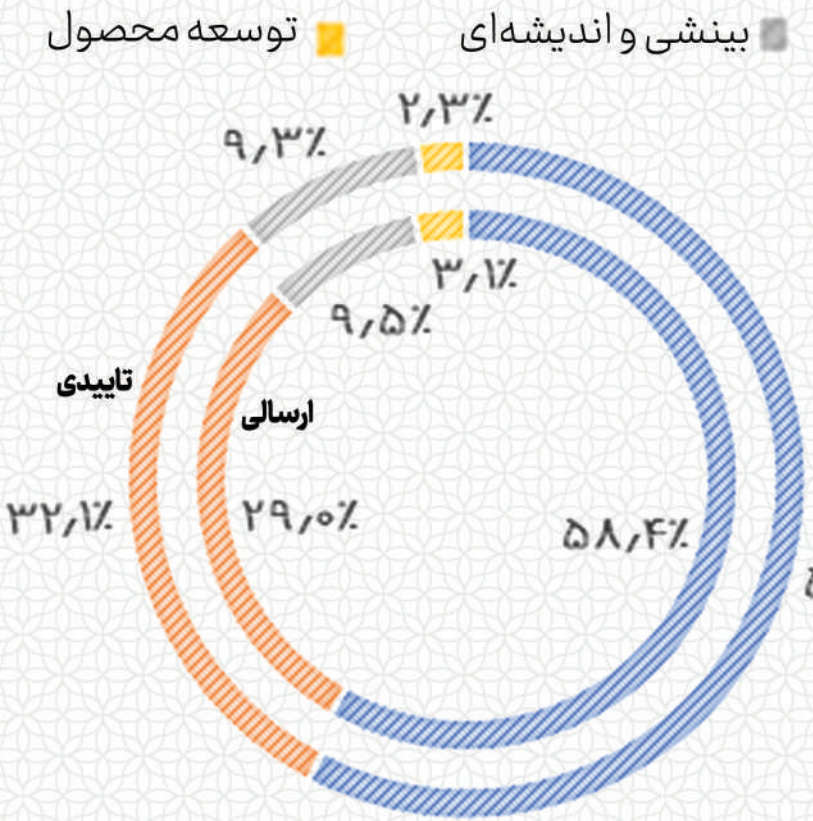

سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

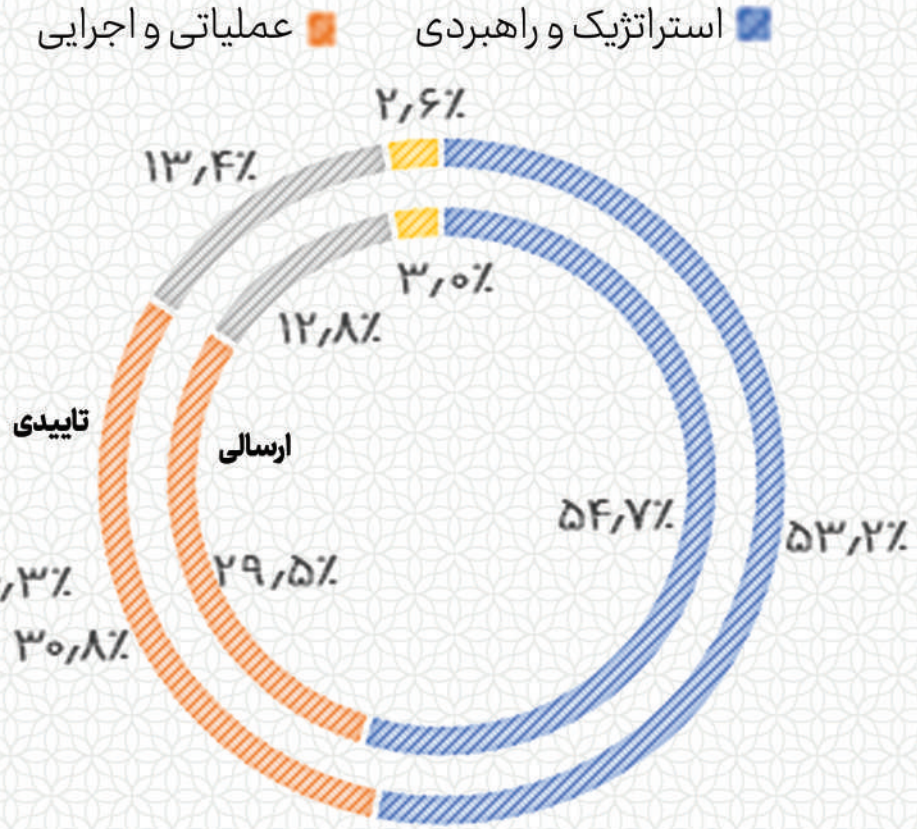

دومین جایزه ملی سیاست‌گذاری

مقایسه تعداد آثار

اگرچه در محور بینشی و اندیشه‌ای مانند دیگر محورها، با افزایش تعداد آثار مواجه هستیم، اما سهم نسبی این آثار از کل پروژه‌ها نسبت به دوره قبلی، بالغ بر ۳ ٪ کاهش داشته است. این موضوع نشان می‌دهد که اندیشکده‌ها در مواجهه با تنگناها و بحران‌های جاری، فاصله بیشتری از مباحث نظری و پژوهش‌های مبنایی و بنیادین گرفته‌اند. این مسئله از یک‌سو قابل توجیه است؛ چراکه در فضای پرتحول کشور، نیاز بیشتری به مطالعات و اقدامات سریع و دقیق وجود دارد. با این حال، نبود مطالعات بنیادین می‌تواند به ضعف روشی و ساختاری مطالعات و در نهایت ناکارآمدی و عدم دقت آن‌ها منجر شود.

با گسترش ابزارهای هوش مصنوعی و فناوری‌های روز، اندیشکده‌ها تمایل بیشتری نسبت به توسعه محصولات (غالباً دستیارهای هوشمند) نشان داده‌اند و از گرایش عمومی جامعه به این فناوری‌ها فاصله نگرفته‌اند. این مسئله از دو جهت قابل تحلیل است: از یک‌سو همراهی این زیست‌بوم با فناوری‌های روز، علاوه‌بر افزایش ظرفیت‌های موجود، می‌تواند مانع فاصله گرفتن آن از فضای پرسرعت امروزی شود. با این حال، خطر ماشینی شدن و کاهش کیفیت و خلاقیت این زیست‌بوم نیز در نظر می‌آید.

توزیع موضوعی پروژه‌ها

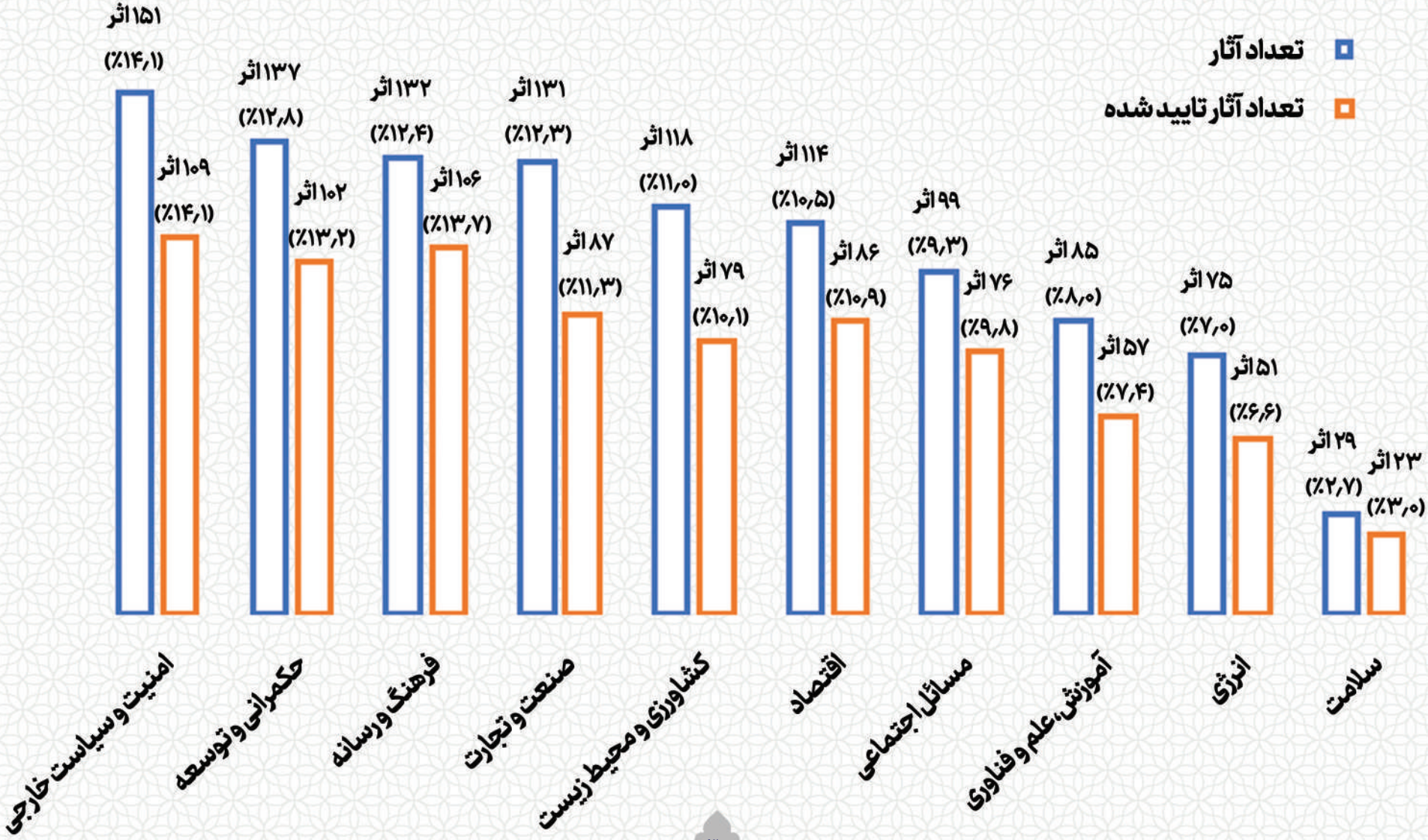

توزیع موضوعی پروژه‌ها

شرایط پیچیده، تنش‌ها و جنگ‌های رخ داده در سال‌های اخیر، اندیشکده‌ها به سمت تولید راهبردهای دفاعی، امنیتی و دیپلماتیک سوق داده است. این مسئله نشان از دغدغه اندیشکده‌ها در حل مسائل روز و نقش‌آفرینی در فضای کنونی کشور دارد. با این حال بایستی توجه داشت که اولویت در شرایط کنونی، ارائه راهبردهای عملیاتی برای چالش‌های روز هر حوزه است و اندیشکده‌ها بایستی تمرکز خود را به جای راهبردهای سیاست خارجی و امنیتی بر این مسئله بگذارند.

حوزه سلامت با تنها ۳ درصد سهم از کل آثار، کمترین سهم را در میان حوزه‌ها دارد؛ این در حالی است که نظام سلامت کشور با چالش‌های ساختاری چون طرح دارویار، مهاجرت کادر درمان و منابع پایدار بیمه‌ها روبه‌روست. همچنین حوزه انرژی تنها ۷ درصد از کل آثار را به خود اختصاص داده است. این شاخص، نشان‌دهنده فاصله زیست‌بوم اندیشه‌ورزی کشور با بحران جاری کشور نظیر بحران‌های حاد ناترازی گاز، برق و سوخت است.

تحلیل مضمون پروژه‌ها

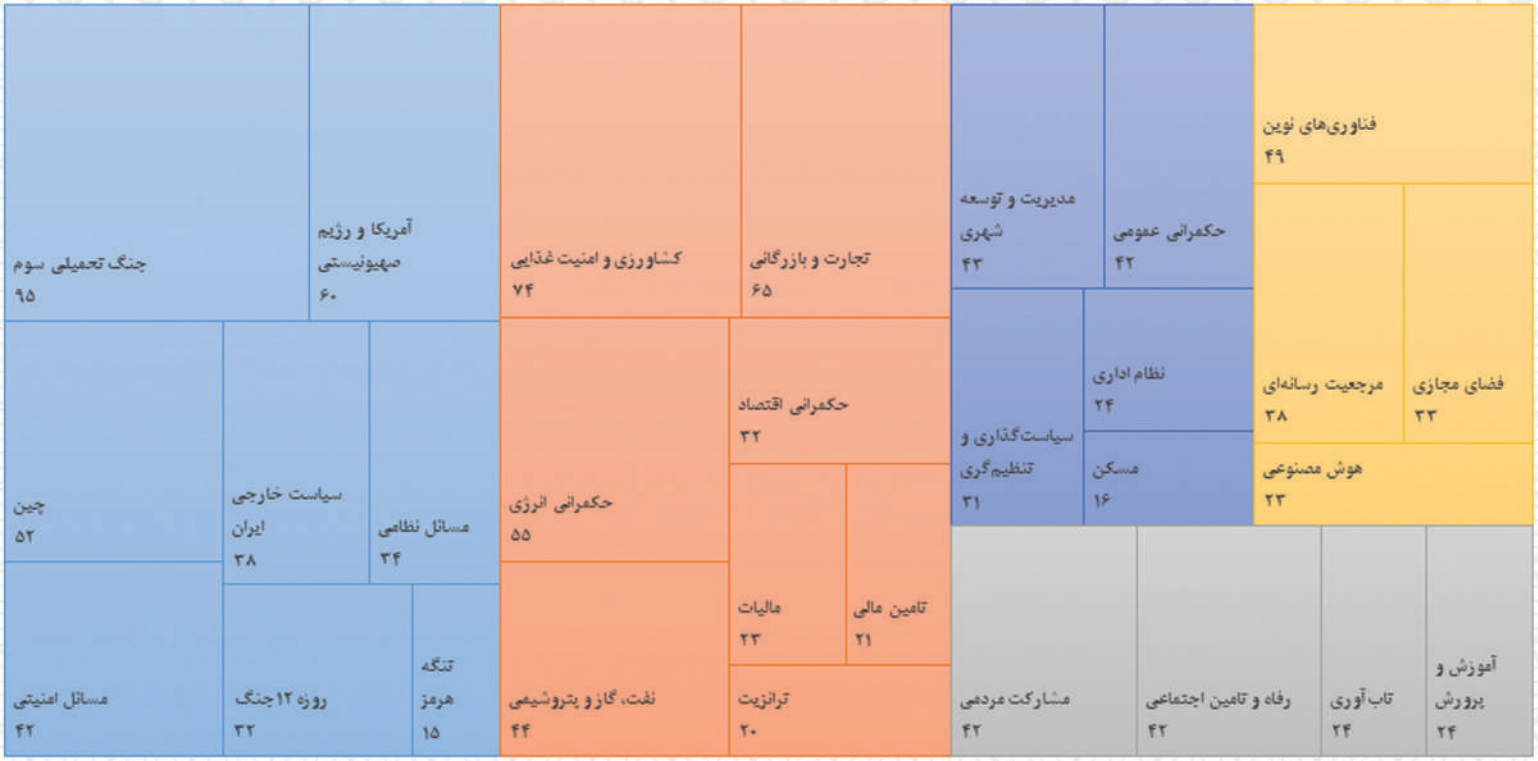

ژئوپلتیک، امنیت و تحولات بین‌المللی

اقتصاد، بازرگانی، صنعت و انرژی

مسائل اجتماعی

رسانه و فناوری

حکمرانی و مدیریت شهری

تحلیل مضمون پروژه‌ها

بررسی کلیدواژگان نشان می‌دهد که «جنگ تحمیلی سوم» در صدر توجهات اندیشکده‌ها جای گرفته است. محوریت موضوعاتی مانند روابط بین‌الملل و مسائل دفاعی، ثابت می‌کند که بخش عمده‌ای از ظرفیت فکری زیست‌بوم بر مهار فشارهای امنیتی، ارتقای بازدارندگی نظامی و تدوین دیپلماسی فعال منطقه‌ای متمرکز شده است. در کنار این فضای پرتنش، برجستگی قابل توجه موضوع «چین» بیانگر نگاه راهبردی به پیمان‌های شرقی و وزن بالای تعاملات با قدرت‌های نوین جهانی در موازنه قوا است.

توجه ویژه به کشاورزی و امنیت غذایی در کنار تجارت، بازرگانی و حکمرانی انرژی نشان می‌دهد که در شرایط فشارهای بیرونی، تمرکز اصلی اندیشکده‌ها معطوف به حفظ زنجیره تامین کالاهای اساسی، تداوم مبادلات تجاری و مدیریت پایدار منابع انرژی است تا تاب‌آوری اقتصادی کشور در برابر تکانه‌ها حفظ شود.

تمرکز بالا بر مرجعیت رسانه‌ای و جنگ روایت‌ها، گویای آن است که اندیشکده‌ها صحنه نبرد شناختی، مدیریت افکار عمومی و حفظ مرجعیت خبری را به عنوان یکی از حیاتی‌ترین مولفه‌های امنیت ملی ارزیابی کرده‌اند. از سوی دیگر، ورود جدی مفاهیمی چون هوش مصنوعی و اقتصاد دیجیتال، آغاز چرخش نسل جدید پژوهش‌های سیاستی به سمت حکمرانی داده‌محور را نوید می‌دهد.

درهم‌تنیدگی دو کانون مسائل اجتماعی و حکمرانی و مدیریت شهری، نمایانگر بازتعریف کارکرد حاکمیت برای تقویت انسجام داخلی است. تلفیق مفهوم حکمرانی با مشارکت مردمی، سرمایه اجتماعی و رفاه و تامین اجتماعی در کنار مدیریت بحران و تاب‌آوری، نشان می‌دهد که زیست‌بوم بر توانمندسازی جامعه در مواجهه با تکانه‌ها توجه دارد.

وضعیت مشارکت‌کنندگان

۲۳۸

مشارکت‌کننده در جایزه

۱۹۶

اندیشکده همکار

۲۸

اندیشکده جدید

۱۴

نااندیشکده (پژوهشگران و سایر نهادها)

ضریب نفوذ بین اندیشکده‌ها

در سومین جایزه ملی سیاست‌گذاری، از بین ۲۸۷ اندیشکده فعالِ همکار با جامعه اندیشکده‌ها، ۱۹۶ اندیشکده مشارکت داشته‌اند. این در حالی است که در دوره قبلی رویداد، از بین ۱۷۷ اندیشکده همکار، ۱۰۶ اندیشکده مشارکت داشتند.

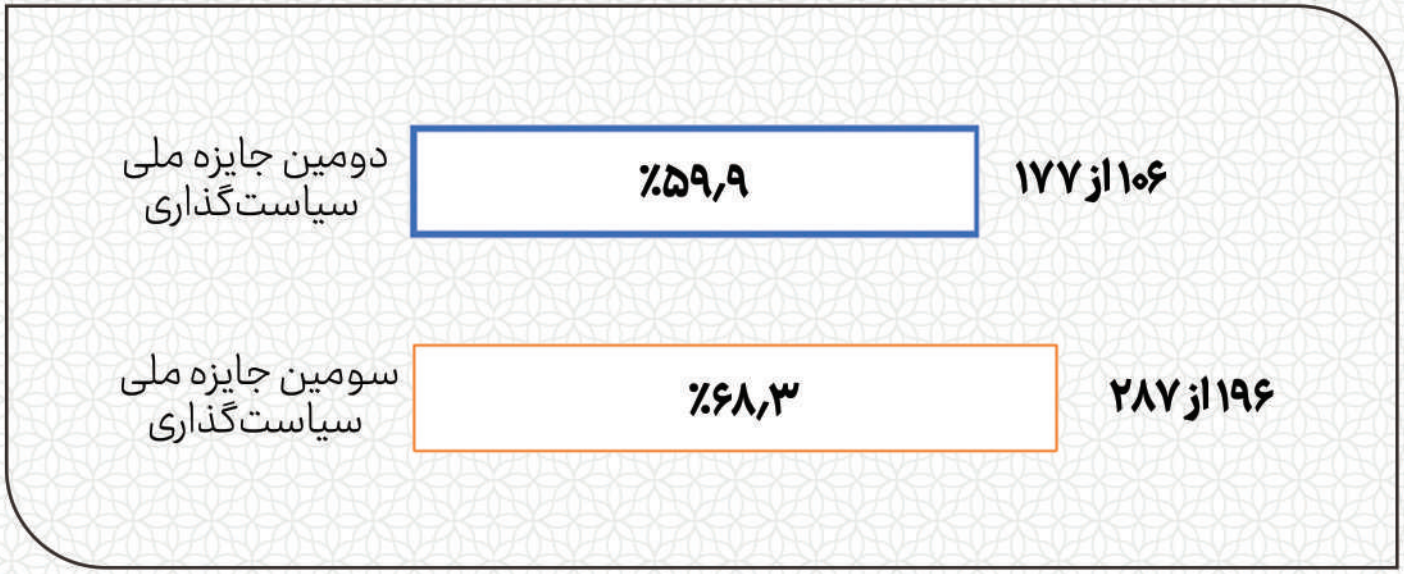

پراکندگی جغرافیایی مشارکت‌کنندگان

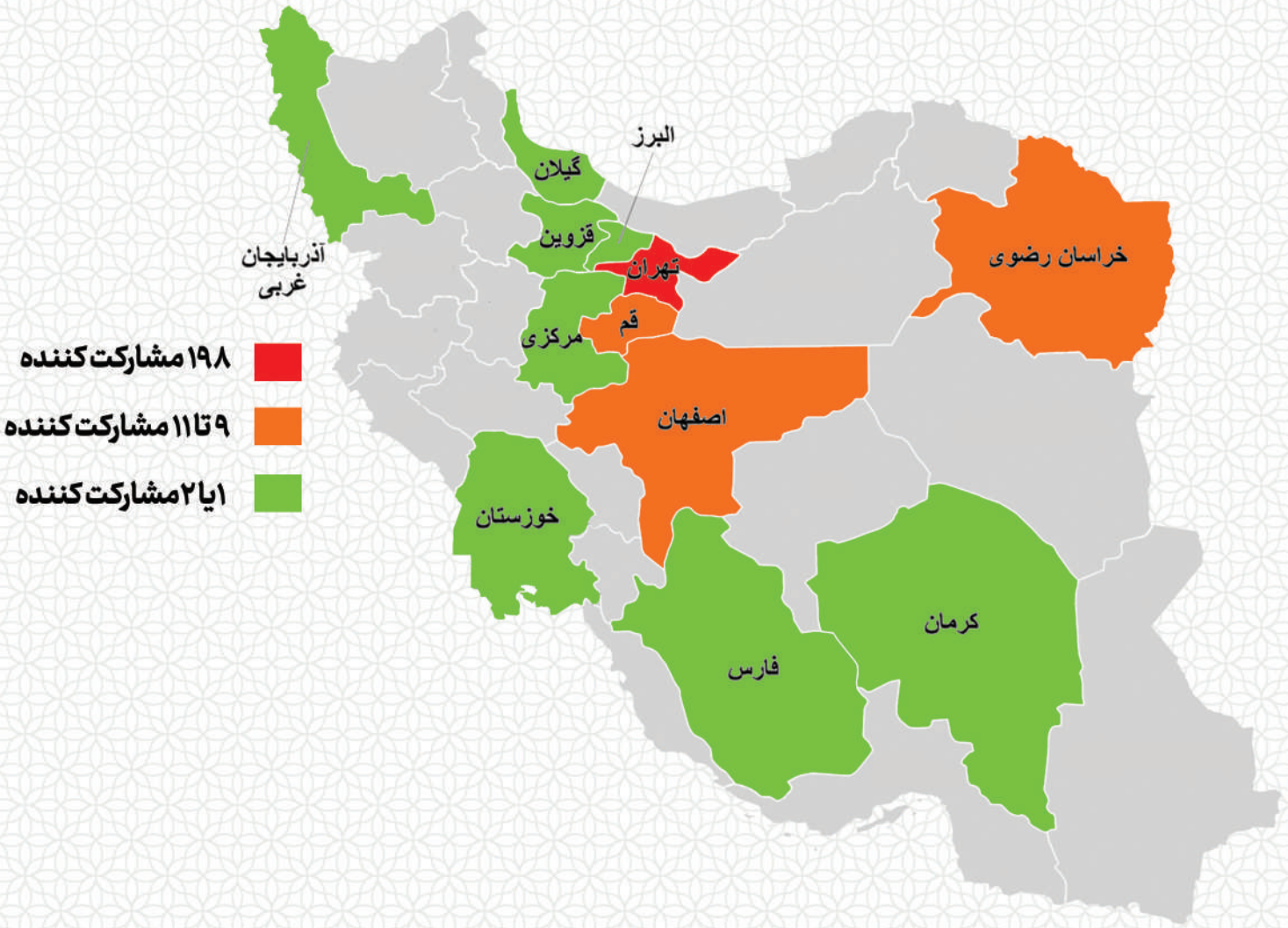

نسبت مشارکت‌کنندگان در کشور

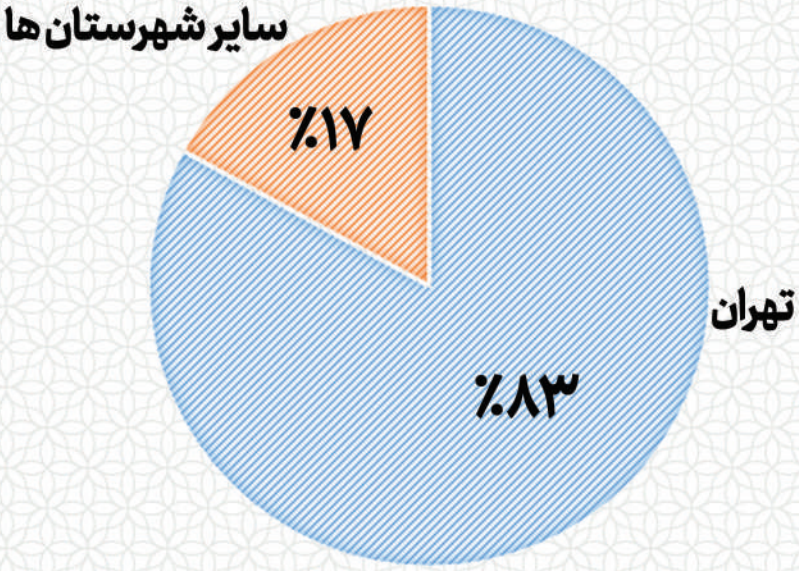

مشارکت‌کنندگان در سطح کشور

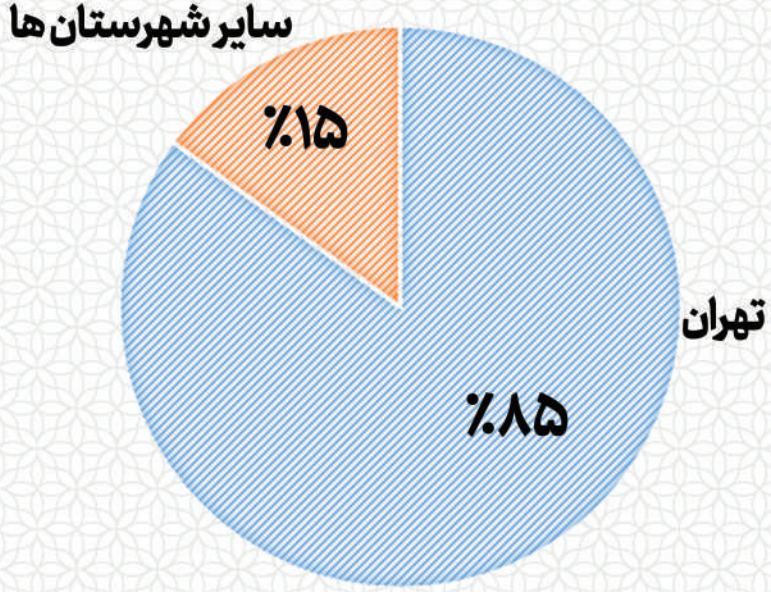

آثار ارسالی در سطح کشور

نام شهرستان	قم	مشهد	اصفهان	اهواز	رشت	اراک	خوی	شیراز	قزوین	کرج	کرمان
تعداد مشارکت کننده	۱۱	۱۰	۹	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱

اندیشکده با بیشترین آثار ارسالی

اندیشکده با بیشترین آثار تأییدشده

جامعه اندیشکده‌ها
IranThinkTanks.com
خانه اندیشه وزان